

Llocs, fets i gent

En l'article anterior us parlàrem d'Espriu i del centenari del seu naixement. En aquest recordarem dos escriptors illencs, Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Marià Villangómez, nascuts també el 1913.

Any literari 1913-2013

Una comissió formada per l'Obra Cultural Balear, la Universitat de les Illes Balears i l'Institut d'Estudis Catalans recorda amb iniciatives diverses el centenari del naixement del poeta, assagista i traductor mallorquí **Rosselló-Pòrcel** per reivindicar-ne la memòria i l'obra.

El 2013 també es compleix el centenari del naixement d'un dels escriptors més reconeguts d'Eivissa, **Marià Villangómez**. Per aquesta raó, les institucions de les Pitiüses han declarat el 2013 com l'any dedicat a aquest autor i organitzen diferents activitats per recordar-lo.

Bartomeu Rosselló-Pòrcel

Va néixer el 13 d'agost de 1913 a Palma i va fer els estudis primaris als teatins. A l'Institut de Palma va ser alumne de Gabriel Alomar, que li va encomanar l'interès per la literatura i el va animar a col·laborar a la premsa local. A Barcelona va cursar la carrera de Filosofia i Lletres i l'any 1935 es va traslladar a Madrid per preparar el doctorat, on va tornar un any més tard per enllestir oposicions a una adjunta de càtedra d'institut.

En vida va publicar *Antologia de poetas mallorquines*, que va prologar i, en part, traduir; *Nou poemes* (1935) i *Quadern de sonets* (1934), dos reculls poètics. Però la culminació de la trajectòria poètica l'aconseguí amb l'obra pòstuma *Imitació del foc* (1938), que tingué un impacte considerable en els autors joves de la generació de la guerra, com Salvador Espriu i Josep Palau i Fabre. Els poemes de Rosselló-Pòrcel han estat recitats i musicats per Maria del Mar Bonet i Celdoni Fonoll.

Quan va començar la Guerra Civil, va tornar a Barcelona i va col·laborar en diverses tasques culturals a la rereguarda fins que va haver d'incorporar-se a l'exèrcit. De sobte va patir una tuberculosi i va ser traslladat al sanatori del Brull, al Montseny (Osona) on va morir al cap de pocs dies, el primer de gener de 1938.

Marià Villangómez Llobet

Marià Villangómez Llobet, poeta i traductor, va néixer a la ciutat d'Eivissa el 10 de gener de 1913 i hi va morir l'any 2002. Una llarga vida que li va permetre veure el pas d'una Eivissa antiga i lenta, la dels anys d'infantesa i de primera joventut, a un Eivissa creixent en el panorama turístic. Amb catorze anys era batxiller en lletres i, més tard, estudià Dret a Barcelona, experiències que l'acabaren d'encaminar cap a l'iniciat camí de la cultura i les lletres catalanes.

Villangómez ha estat caracteritzat com un «poeta illenc», ja que la seva poesia s'impregna del paisatge i de la gent d'Eivissa, a la vegada que supera la tradició i es mou en uns paràmetres molt més amplis a la recerca de la poesia pura. L'any 1963 tanca l'etapa poètica i se centra en l'assaig, el teatre, l'article periodístic i, sobretot, en les traduccions de poesia. L'any 1989 va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Trencam tòpics

Llegir un llibre d'un autor català en albanès, búlgar, neerlandès o rus ja no és estrany. Fins a dia d'avui hi ha més de 4.000 obres catalanes traduïdes a un total de 49 llengües. El castellà i l'italià són les més comunes, però també destaquen les traduccions al francès, a l'anglès, al neerlandès, al polonès o al portuguès. En qualsevol cas, en els darrers anys s'ha demostrat que el català no només no és obstacle per sortir a córrer món, sinó que fins i tot pot ajudar a fer-nos singulars. I moltes vegades tot el que aconseguix la benedicció de fora de retop guanya prestigi a casa. S'ha trencat, doncs, un tabú: escriure, cantar, crear... en català també és una oportunitat.